

ALLE DAGEN ZONDAG

6.1. De vergrijzing van de bevolking is een onderwerp dat meestal leidt tot zorgelijke commentaren. Er staat ons een uitdaging te wachten, zoveel is zeker. De vergrijzing is echter een enorm succes, en de uitdaging is dat succes naar waarde te schatten. Het aantal levensjaren is toegenomen, maar vooral ook het aantal levensjaren in goede gezondheid. Het aantal 'actieve jaren' is echter niet toegenomen. Ook de arbeidstijd is afgenomen. We hebben dus heel wat meer leef-tijd. Deze winst aan leef-tijd moeten we omzetten in kwali-tijd in elke levensfase, ook voor de oudsten onder ons. Ouder wordende mensen maken onze samenleving rijker aan ervaring, rijker aan tijd, rijker aan plezier,... - op voorwaarde dat we open staan voor de rijkdom die ouder wordende mensen te bieden hebben. Om dat waar te maken, moeten ouder wordende mensen zo lang mogelijk in goede gezondheid blijven, goede contacten blijven onderhouden met burens, familie, vrienden en kennissen, zelfstandig en mobiel blijven,... Kortom: als alle mensen kunnen uitkijken naar een prettige oude dag, dan zal de vergrijzing een echte verzilvering zijn, de verzilvering van tientallen jaren sociale vooruitgang. Als dat niet zo is, dan heeft onze vooruitgang gefaald, en zullen we nieuwe en scherpe ongelijkheden te zien krijgen.

6.2. Een prettige oude dag wil zeggen: dat wie ouder wordt een stukje vrijheid herwint; dat wie ouder wordt, niet afgeschreven is, maar integendeel respect geniet; en dat iedereen kan uitkijken naar een oude dag zonder zorgen. Ouder worden betekent dan: van elke dag een zondag kunnen maken.

Vrijheid om eigen keuzes te maken

6.3. Vrijheid houdt in dat senioren zich gemakkelijk en veilig kunnen verplaatsen, dat ze echt de kans krijgen om 'anders actief' te zijn, onder meer via verenigingen, sportclubs, cursussen en dienstencentra, dat woningen tijdig aangepast worden zodat ze lang zelfstandig kunnen blijven wonen, en dat ze in de onmiddellijke omgeving een ruim aanbod van winkels en diensten kunnen vinden.

6.4. Vrijheid houdt ook in dat je vanaf een bepaalde leeftijd niet meer moet werken, maar een fatsoenlijk pensioen krijgt, waarbij je mag werken als je dat wil en niet omdat het nodig is. We hebben onlangs enkele eerste stappen gezet om gepensioneerden gemakkelijker te laten bijverdienen. Daar moeten nu nieuwe stappen op volgen.

Onze ouderen zijn mondig

6.5. Respect voor de inbreng en de bijdrage van ouder wordende mensen moet voortdurend blijken in het dagelijkse leven, maar zeker als het gaat over beslissingen die genomen worden over het leven van ouder wordende mensen, onder meer over de verhuis naar een rustoord. Betuttelen en beslissen 'in de plaats van' is niet meer van deze tijd. De keuze om op een bepaalde dag naar een instelling - een rustoord - te verhuizen, moet een échte keuze zijn, van de oudere zelf.

6.6. We zullen meer rekening moeten houden met de ouderen. Ook in de politiek. Nu nemen ze nauwelijks deel aan de politieke besluitvorming. We wilden jongeren voldoende kansen geven - ook nu nog - en beletten dat zij die enige tijd meedraaiden in de politiek, zich krampachtig aan hun mandaat vastklampten. Nochtans wordt een politieke loopbaan van veertig jaar eerder de uitzondering. Een aantal mensen stopt vroeger. Anderen beginnen er later aan. Leefijdsgrenzen in de politiek zijn dus niet meer van deze tijd.

6.7. De werking van de seniorenraden moet verder uitgediept worden. Beleidsinitiatieven moeten steeds rekening houden met mogelijke gevolgen voor senioren.

Een zorgeloze oude dag

6.8. Zorgeloosheid over wat de oude dag uiteindelijk gaat meebrengen, veronderstelt dat de koopkracht van de pensioenen gegarandeerd blijft, en meer dan dat. Daarom moeten de minimumpensioenen, de andere pensioenen en de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) om de twee jaar aangepast worden aan de stijging van de welvaart (zie het tweejaarlijks overleg voor een interprofessioneel akkoord). De rijkstoelage om de alternatieve financiering van de sociale zekerheid moeten dus ook regelmatig worden verhoogd.

6.9. Zorgeloosheid veronderstelt ook dat iedereen een beroep kan doen op aangepaste voorzieningen waarvan de kwaliteit verzekerd is tegen een billijke prijs. Het gaat hierbij niet alleen om het klassieke rustoord, maar ook om goed uitgebouwde thuiszorg, om opvang tijdens de nacht of tijdens de dag of om centra voor kortverblijf. Commerciële wanpraktijken moeten aan banden gelegd worden. Instellingen moeten doorzichtige facturen voorleggen. Als we erin slagen voldoende te investeren in de ouderenzorg, dan moet het mogelijk zijn de dagprijs van de instellingen - die door de ouderen zelf betaald wordt - niet sterker te laten stijgen dan de inflatie.

6.10. Het is onaanvaardbaar dat financiële of andere instellingen zogenaamde 'niet-rendabele' ouderen - of andere groepen - uit hun klantenbestand weren.

6.11. Zorg moet niet op maat van de instellingen maar op maat van de zorgbehoevende mens. De overheid houdt zich in de eerste plaats bezig met de cliënt en de patiënt, niet met de instelling.

6.12. Wachtlijsten kunnen niet in een welvaartstaat. Mensen moeten de garantie krijgen op een goede opvang. Dit kan door afdwingbaar recht op voldoende zorg.

6.13. Mensen willen veel meer mogelijkheden krijgen om thuis opgevangen te worden. Daar moeten we werk van maken, vooral door meer thuiszorg te voorzien. Voltijdse 'plaatsen' in het rusthuis, verzorgingstehuis, gehandicapteninstelling of jeugdinstantie moeten beschikbaar zijn. Maar ze worden zoveel mogelijk aangevuld door allerlei flexibele opvangvormen, zoals dag-, nacht-, of weekendverblijf gecombineerd met thuiszorg, thuisbegeleiding en beschermd wonen.

6.14. Een goede geïntegreerde eerstelijnszorg is absoluut noodzakelijk om zorg op maat te leveren. Mensen die ernstig ziek worden of gehandicapt, ouders die een gehandicapt kind krijgen of een kind adopteren, staan vanaf de eerste dag voor ontelbare keuzes. Zij hebben nood aan bijstand van professionele bemiddelaars, zoals sociale begeleiders, huisartsen, informatiedokters in het ziekenhuis, ouderenconsulenten of multidisciplinaire teams in de gehandicaptenzorg. Om de eerstelijnszorg verder te doen groeien moeten de federale en Vlaamse overheid nog meer samenwerken.

6.15. In een samenleving die verder vergrijsd, is het meer dan ooit noodzakelijk een goed georganiseerde en goed toegankelijke eerstelijnszorg te hebben. Daarom moet ook aan de huisartsgeneeskunde een nieuwe toekomst gegeven worden. Dit veronderstelt andere organisatievormen en andere financieringsmethoden.

6.16. In geval van een handicap mag er geen discriminatie zijn tussen ouderen en jongeren bij de vergoeding van hulpmiddelen zoals een rolstoel of auto-aanpassing. Net zoals in het buitenland dient er een recuperatie te zijn van de materialen bij overlijden.

6.17. We moeten verder gaan op de weg van individualisering bij de uitbouw van voorzieningen voor de opvang, ondersteuning en begeleiding van personen met een handicap. Daarom moet de operationalisering van het Persoonsgebonden Budget dringend uitgevoerd worden.

6.18. De federale overheid komt tussen in de kosten die een handicap of een verminderde zelfredzaamheid met zich meebrengen. We moeten deze tussenkomsten verder uitbouwen. De tussenkomsten moeten een volwaardige bescherming bieden voor mensen die hulp of zorg nodig hebben, en mogen hun inspanningen om zich te integreren in de maatschappij, niet bestraffen.

6.19. Een goed gehandicapten en gelijke kansenbeleid veronderstelt dat er serieus werk gemaakt wordt van gebruikersondersteuning en -participatie.

6.20. De eventuele vraag naar supplementen in de gezondheidszorg en de verzorgingssector willen we sterk beperken. Zij vormen immers een bedreiging voor de toegankelijkheid van en voor de gelijke kansen op geneeskundige verzorging. Gelijke kansen op geneeskundige verzorging vereisen een voldoende grote investering van de samenleving in gezondheidszorg.

6.21. De zorgverzekering voor de niet-medische kosten is en blijft een belangrijke verworvenheid van de socialistische beweging om de onafhankelijkheid van de ouderen te garanderen. De verdere uitbouw van de zorgverzekering vereist een premie in verhouding tot het inkomen. Elke forfaitaire belasting is uit den boze en dient te verdwijnen. De uitkering voor elke oudere moet gelijk zijn, onafhankelijk of hij of zij thuis of in een rusthuis verblijft en in verhouding tot de zorgafhankelijkheid berekend worden.

Medische kosten verder begrenzen

6.22. Zorgeloosheid betekent ook dat een rem wordt gezet op oplopende medische kosten waar oudere mensen mee te maken kunnen krijgen. Daarom willen we de maximumfactuur in de gezondheidszorg verder uitbouwen tot een sluitende sociale bescherming tegen de gevolgen van chronische ziekte voor het hele gezin. Medicatie die vandaag nog niet in de maximumfactuur meegerekend wordt, maar toch belangrijk kan zijn, moet meegeteld worden. Het gaat om medicatie die behoort tot de zogenaamde 'categorie C' zoals producten tegen buikloop en slijmen. Hetzelfde geldt voor allerlei kosten die je vandaag bijkomend moet betalen in ziekenhuizen, onder meer voor speciaal hechtingsmateriaal, speciale naalden of verbanden. Tegelijkertijd moeten we verkeerde en overdreven medicatie bij ouderen tegengaan. Dat is zowel slecht voor hun gezondheid als slecht voor hun portemonnee.

6.23. Omdat de maximumfactuur een bescherming is tegen de gevolgen van ziekte op budget van het gezin, houdt ze rekening met het gezinsinkomen. Het stelsel zou geen enkel onderscheid mogen maken tussen werknemers, ambtenaren of zelfstandigen. Om die doelstelling te bereiken is het cruciaal dat de zelfstandigen een algemene dekking krijgen van de zogenaamde 'kleine risico's' in de gezondheidszorg, en dit op basis van solidariteit die door alle actieve zelfstandigen gedragen wordt. Momenteel is die solidariteit niet aanwezig. Ze wordt beperkt door zogenaamde bijdrageplafonds, waardoor niemand - ook niet de rijkste zelfstandige - meer bijdraagt dan een bepaald maximum, los van het inkomen. Als deze bijdrageplafonds worden afgeschaft en iedereen bijdraagt op basis van al zijn inkomens, dan wordt het mogelijk om twee sociale doelstellingen te realiseren: de gepensioneerde zelfstandige met een gemiddeld inkomen wordt vrijgesteld van bijdragen voor gezondheidszorg, zoals dat vandaag gebeurt voor de gepensioneerde werknemers; de bijdragelast op jonge beginnende en kleine zelfstandigen gaat minder doorwegen. We zijn er allemaal bij gebaat beginners niet te zwaar te belasten en hen alle kansen te geven. Als we erin slagen dergelijke solidariteit tot stand te brengen, zal dat een zegen zijn voor de kleine zelfstandigen.

Bij de bepaling van de te betalen bijdragen, mag nooit uit het oog worden verloren dat in het stelsel van de sociale zekerheid ook de werkgevers bijdragen betalen en dat een belangrijk deel van deze bijdragen in de plaats zijn gekomen van niet uitbetaalde loonsverhogingen.

6.24. Om dit mogelijk te maken dient de begroting van het RIZIV jaarlijks met 6 procent à 7 procent te worden verhoogd.

De dienstensamenleving verder uitbouwen

6.25. Iedereen een prettige oude dag garanderen, veronderstelt een voldoende groot aanbod van sociale diensten door overheden en sociale organisaties - thuiszorg, poetshulp en klusjesdiensten - en een economie waarin een rijke en veelzijdige waaier van betaalbare diensten tot stand komt voor iedereen. Deze 'dienstensamenleving' is nog lang geen feit. De bestaande experimenten met dienstencheques botsen op het feit dat de kloof tussen het netto-loon en de bruto-loonkost zeer groot is, waardoor de cheques zeer zwaar gesubsidieerd moeten worden door de overheid. Uitbreiding van het stelsel van de dienstencheques veronderstelt een verregaande algemene ontlasting van laagbetaalde arbeid in de hele economie, en dus radicale wijzigingen in de financiering van de sociale zekerheid.

6.26. Gemeenten en OCMW's moeten een autonoom ouderenbeleid voeren. Dat is zeer belangrijk. Ze hebben daarvoor voldoende middelen nodig. Zo moet de lokale overheid bijvoorbeeld meer mogelijkheden krijgen om gerichte gezondheidsonderzoeken en -acties te organiseren, om cursussen die de rijvaardigheid en de kennis van het verkeersreglement oprispen in te richten samen met autorij scholen of om senioren in te schakelen in de lesprogramma's van de lokale scholen.

6.27. Ouderen hechten veel belang aan een echte leefbare en veilige woon- en leefomgeving. We moeten realistische maatregelen nemen. Maatregelen die echt iets oplossen: subsidies voor mensen die hun woning beveiligen, verwaarloosde gebouwen laten opkopen en renoveren door de gemeenten, 'huisagenten' die door contacten met de bewoners de wijk terug aantrekkelijk en veilig maken, buurtinformatienetwerken. Ouderen kunnen zich inzetten als vrijwilliger, bijvoorbeeld door de taak op te nemen van 'straatverantwoordelijke'.

6.28. Ook de niet-betaalde arbeid van mantelzorgers zorgt voor een essentiële bijdrage in de dienstensamenleving. Een volwaardig statuut verhoogt de maatschappelijke waardering.

Elke gemeente een Zilverplan

6.29. Gemeentebesturen of groepen van gemeentebesturen, kunnen een enorme bijdrage leveren om, samen met de senioren, te zorgen voor een prettige oude dag. Zo kunnen gemeentebesturen ouder wordende mensen op een heel praktische manier raad geven en ondersteunen bij het aanpassen van hun woningen. Kranen die moeilijk opendraaien, gasvuren die moeilijk te bedienen zijn en stopcontacten waarvoor je diep moet bukken, kunnen het leven heel moeilijk maken. Kleine gebreken in woningen kunnen ook grote gevolgen hebben: een losliggend tapijt kan de oorzaak van heupfracturen en vele maanden revalidatie zijn. Gemeentebesturen moeten daarom mensen die zeventig geworden zijn, stelselmatig opzoeken, en advies en hulp aanbieden over dergelijke kleine en grote ongemakken.

6.30. We willen dat elke gemeente samen met de senioren een eigen gemeentelijk 'Zilverplan' opstelt, waarin alle aspecten van het leven die belangrijk zijn voor senioren, zoals mobiliteit, verkeersveiligheid, aanpassing van woningen, aanwezigheid van winkels en diensten, cultuur en ontspanning, thuiszorg en diverse vormen van opvang voor wie zorg behoeft, de nodige aandacht krijgen.

6.31. Het geld dat jaarlijks voor het Zilverfonds wordt belegd, vormt een spaarpot voor het groeiend aantal gepensioneerden. Het is een belangrijke garantie voor de huidige en toekomstige gepensioneerden. Elk jaar dient daarom 500 miljoen euro - aangepast aan de indexverhogingen - in dat fonds te worden gestort.

Jongeren-hulplijnen, gratis en per sms

6.32. Gesprekken met sommige hulplijnen, zoals die van de Kinder- en Jongerentelefoon, waar jongeren met hun problemen terecht kunnen, moet je betalen. Dit verhoogt natuurlijk de drempel. Hulplijnen moeten gratis zijn én per sms bereikbaar. Sms is dé communicatievorm bij jongeren geworden en valt simpelweg niet meer uit hun leefwereld weg te denken. Bovendien neemt dit de schroom weg, geef toe: per sms durf je toch alles vragen?

Condoomautomaten op school

6.33. Je bent jong en je wil wat. Veilig vrijen bijvoorbeeld. Maar soms kriebelt het zo erg dat je niet meer bij de supermarkt of de apotheker geraakt. Dan is er maar één goede oplossing. Waar komt elke jongere elke dag? Op school. Installeer condoomautomaten en laat de jeugd lekker anoniem een condoompje 'draaien'. Probleem opgelost, voor iedereen... Of dat hoop je in elk geval. Want wat als het toch eens misloopt, wat als het condoom bijvoorbeeld scheurt? Je moet dan ook op school terecht kunnen. De school kan, indien nodig, ervoor zorgen dat je onder deskundige begeleiding een Morning After Pil krijgt.